

Tööliste Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu häälekandja

Nr 3

Märts 1930

III aastakäik

Tellimise hind postiga:

Hastas . . . . . 60 senti
6 kuu peale . . . . . 30 "
3 " " . . . . . 15 "

Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja ametiühingud.

Ilmub 1 kord kuus.

Aadress: Tallinn, W. Pärnu mnt. 31.

Üksiknumber 5 senti.

Kuulutuste hinnad:

1 lehekülj . . . . . 35 kr.
1/2 " . . . . . 18 "
1/4 " . . . . . 9 "

Teksti ees ja tekstis —
50% kallim.

SISUKORD:

- 1) Kümme aastat Rahvusvahelise Ametiühingulise Liidu ja Rahvusvaheise Tööbüroo koostööd;
- 2) E. T. Keskliidu teateid;
- 3) Töötatöölaliste kinnitamine on majanduse toena tarvilik;
- 4) Meremeeste Liidu tegevusest;
- 5) Ametiühingud ettevõtjatena;
- 6) Ametiühingulise töö reformidest Belgias;
- 7) Moskva täht Inglismaal langemas;
- 8) Raudtee Tööliste ühisuse esindajatekogu koosolek;
- 9) Mida suudab ühinenud majateenija;
- 10) Muljeid T. Nahatööliste Ametiühingu peakoosolekust;
- 11) Maalritööliste oskuskursused lõppenud;
- 12) Teateid ametiühingutest.

HAVANNA
TALLINN

ERITÍ
KANGE *
DÍIBU TUBAK

PÍKADURA

VALMISTATUD PARIMATEST SIGARÍ TUBAKATEST

50gr.
40s.

„Estoking” jalanõud valmistatakse uusimate mudelite järgi.

„Estoking” jalanõud valmistatakse parimaist materjaalest.

„Estoking” jalanõud on seepärast nägusad ja vastupidavad.

„Estoking” jalanõud on seejuures võrdlemata odavad.

„Estoking” jalanõud on igal pool tuntud ja nõuetavad.

Eriti hästi ja odavasti ostate jalanõusid

„Estoking” — saapavabriku

praakjalanõude kauplusest,

vabriku majas, S. Tartu mnt. nr. 61-c,
Laulupeo uuli nurgal (trammi peatus).

Töölise Hääl

Eestimaa Töolisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 3

Märts 1930

III aastakäik

„Sõnnid“ wõimu juures.

Saksa kunstnik Grossi joonistus.

Kümme aastat Rahvusvahelise Ametiühingulise Liidu ja Rahvusvahelise Tööbüroo koostööd.

Puudused selles koostöös. Paremused kaaluwad üle puudused.

Rahvusvahelisele Ametiühingulisele Liidule pandi ülesti alus 1919. aastal. Samal aastal otsustati asutada ka Rahvusvaheline Tööbüroo, teostades sellega ametiühingulise liikumise wana nõudmise. Kümme aastat on nad mõlemad nüüd töötanud ja wõidelnud käikides! Aga paljud waljud arvustajad tööliskliimise ridadest ei taha nõus olla wiimase lausega ja ütlevad: „Kus käib koostöö Rahvusvahelise Tööbürooga (R. T. B.) seal ei wõi juttu olla mõitlusest!“ Ettetöötajate laagrise kuuluvad arvustajad aga jellewastu ütlevad, et Rahvusvaheline Tööbüroo on täielikult Rahvusvahelise Ametiühingulise Liidu (R. A. L.) käpa all!

Tegelikult on ametiühingulise päewamõitluse ja R. T. B. töö wahel otsekohene sibe. Genfis määratakse kindlaks tööliskonna päewahuviltfed nõudmised. Wäljaspool Genfi aga wõideldakse nende nõudmiste elluwimise eest, nagu 8-tunniline tööpäew, töölise kaitseadused, sotsiaalseadused. Nii teatud õiguse püstitamine kui ka selle läbiwimine — mõlemad nõuawad mõitlust: mitmesugustes kohtades ja mitmesugusel wiisil. Rahmuslikus ulatuses wõideldakse parlamendis ja wäljaspool parlamenti. Rahmuswahelises ulatuses aga seespool ja wäljaspool Rahmuswahelist Tööbürood. — Ükski arukas inimene ei hakka jellepärast parlamenti, kui demokraatlik institutsiooni, kõrvaldama, et see kõigi loowe ei teosta. See ei wõi samadel põhjustel ka nõuda, et tööliskond peaks jääma wäljapoole rahmuswahelist parlamenti, s. t. wäljapoole Rahmuswahelist Tööbürood. Nagu tööliskond rahmuslikus ulatuses parlamendis ja wahel ka walitluses on esindatud kõrvalt teiste parteidega, nii on lugu ka Rahmuswaheliste Töökonverentidega ja Tööbüroo juhtivate asutistega. —

See, mida Fr. Adler (Sotsialistliku Internatsionaali sekretär) hiljuti ütles tööliskonna seisukoha wõtmise asjus koalitsiooniwalitluste juhtes, on mawew ka rahmuswahelises ulatuses Tööbüroos töötamise kohta. „Kes põhimõttelikult on järease koostöö wastu, praegusel juhul Rahmuswahelise Tööbürooga koostöötamise wastu, see on kas

bolshewik, kes loodab parlamentarisismi ja demokraatia häwimist, wõi jälle utopist, kes ei rehkenda töölisklassi reaalfete mõitlustingimustega, waid ajab puht jaanalinu peapeitumise poliitikat.“

Sgatahes jeda peab tunnustama, et R. T. B. jõudude wäheford on tööliskonnale praegu küllalt ebasoodne; ühe töölisefindaja kohta on kaks walitluse esindajat ja üks ettemõtjate poolt. Peale selle on töölisgruppide eneste seas peale Amsterdami põhimõtete alusel teismate organisatsioonide esindajate, weel esindajaid kristlikkudest, fashistlikkudest jne. organisatsioonidest. (Wiimased otse rahutingimuste wastajelt).

Ent nende wäidete tähtsust wähendab asjaolu, et töölisklass oma riigis walitluse teel wõib igal ajal saada järease walitluse, selle esindajad Genfis wõiwad otsekohene muuta jõudude wäheforda ja ülekaalu anda töölisklassi kätte. Teiselt on juba nii kujunenud, et Rahm. Ametiühinguline Liit, hoolitwata teistest wooludest töölisefindajate eneste seas, juba nüüd piiramatult juhib ja jellelega töölisefindajate jõude koondab ja tuwemamaiks teeb.

Rahklemata tekivad siin samuti nagu teisteski parlamentides mõnikord hõõrumised ühiskute gruppide wahel. Ja wahel muutub seisukord juba hoopis wäljawaatetuks, sest walitluste esindajad, selle käes dieti kaalu teel, nihkumwad ettemõtjate laagrise, ehk jälle (mis hoopis kahjatuswäärsem!) — töölisgrupid ise pole wahel üksmeelsed. Ent ifkagi on see jõudude waba mäng seotud paljude mõitluse ja wastumõetawate kokkulepete wõimalustega. Ja tööliskonnal jääb alati wõimalus, ja ifegi kohuseks, paremate organisatsioonide ja jõuawendamise teel wäljaspool Genfi selle eest hoolitwanda, et Genfis rahmuswahelistelt tagantjärele see kindlaks määratakse, mis wähepeal mõne rahwa töölisklassil otsekohese mõitlusega saamutatud.

Lõpuks on rahmuswaheline tööliskond Genfile igal ajal tänu wõlgu, sest Genf on kõik need aastad ühhejargi püüdnud eelarwuse ja põhjalikul wiisil warustada maid tõendusmaterjaalidega, mis suuremalt hoolt töölisklassile waimliffe tööriistana wä-

ga kaalulikuks osutunud ja mille laiemat tarvitamist aina soovitada võib.

Ka Rahvusvahelise Tööbüroo poolt on jee 10-aastane koostöö Rahvusvahelise Ametiühingulise Liiduga mõtetud kõne alla. R. L. B. direktor Albert Thomas käsitab „Sotsialistlikus kuukirjas“ (määr. 1930) pikemas artiklis nende kahe organisatsiooni wahelorra kirjinnust. Sel puhul ütleb Thomas nii mõndagi, mis iga ametiühinglane, kui ka võib olla iga juht, kel lähemal ajal wõimalikuks osutub jaadikuna Genfi sõita, kuulma peaks. Sellepärast toome siin mõned tähtsamad kohad Thomas artiklist: „Thomas tuletab muuseas meelde R. L. B. ebaühtlast jõudude wahelorda, kui ka jeda, et R. M. L. alguses nõudis R. L. B.-s eranditult töölisklasside esindust, hiljem aga leppima pidi, et waliksu rahulepingu põhjal kohustati töölisklasside esindajate rahvusvahelistele töökonverentsidele saatma oma riigi mõõduandwamete kutseühingute nimetatud jaadikuid. Siinkohal ütleb Thomas nõnda: „Sellest hoolimata juhatab Rahvusvaheline Ametiühinguline Liit töölisklasside ja määrab nende poliitika. Suuremas enamuses on jaadikud R. M. L. ühinenud ametiühingute ridadest. Töölisklasside esindajad laugetest maadest, kes põhimõttelikult ja ühiskondlikes nõudmistes ühel nõul on Amsterdami Internationaaliga, tulewad alati kaasa R. M. L. paroliga. (Wäljaarwatud mõned ühiskondlikud juhud, kus on tegemist esinduse küsimuse ehk täpsemalt, kus on tegemist ookeanitaguste maade ojawõtiga.)“

„Töölisklasside waimus asutatud Rahvusvaheline Tööbüroo ei ohwerda kuldagiwiisi töölisklassi huwifid ettemõtjate huwidest. Täiesti iseseiswast, ja ilma end koormamata täie wastutusega R. L. B. ees, on ta päewast päewa kaitsenud palgatöölisklassi huwifid. Teisest küljest pole ta Rahvusvaheline Tööbüroo lastnud end walitjeda piiramatult teistest organisatsioonidest ehk mõne doktriini kaudu. R. M. L.-dulle ei tehta mingisuguseid eesõigusi. Päris targalt talitades ei kipu R. M. L. oma mõju laiendamisele nende piiride, mis ettenähtud R. L. B.

tooduroras... Puht põhjeadusklikust seisukohast waadatuna, ei ole R. M. L. jeespool Rahvusvahelise Tööbüroo mingisuguseid erilisi õigusi. Sest R. L. B. on esindatud ainult riigid ja riikide esindajates on esindajaid ühest ehk mitmest tööorganisatsioonist. Kuid R. M. L. walmistab ette dieti R. L. B. tööd, luues ühiskondlike ametiühingute liitude piiuletes ühtlase juuna, püstitades ühiseid põhimõtteid ja luues ühise poliitika. Tema tegewust wõiks wõrrelda jöelaga, mille augukestest pääseb läbi ainult see, mis rahvusvaheliselt on wäärtuslik. Siin R. M. L. tekiks hädawõit, et rahvusklasside töölisklasside ühingu juhtiwad ideed wähemaal ehk juuremal määral peaksid alluma rahvusklassidele tarwidustele. Ei saa jallata, et rahvusklasside mõte ettemõtjate grupis konverentsil kui ka büroos näib palju tugewam just sellepärast võib olla, et neil puudub wastawalt tugew juhtiw rahvusvaheline organisatsioon.

Ei tohi jannuti unustada, et R. M. L., ehk digemini, temaga ühinenud ametiühingud on wõinud luua R. L. Büroo. Need on nende nõudmised ja nende põhimõtted, mis rahulepingu 13. osja on ülewõetud, kusjuures neile küll igatahes anti jäärane üldine wõim ja helline lai jeeletus, et neid kuldagi ei saa ära tunda ühe kindla ametiühingulise liikumise erilist ideoloogiat...“

R. M. Liidu tähtsat seisukohta, mille üle wahel kurdeti, tunnustatakse aasta-aastalt ifka enam. Ja sel wiisil kujub ta konverentsidel kui ka R. L. B. mõjuwõimjaks seiskohaks, mille ümber koonduvad wabatahtlikult töölisklasside mitmekesised woolud.

Kui lähemas tulewikus kogu maailma töölisklassi ühinemise mõõdapääsematu probleemi lahendamine saab wajaklikuks ja kui päewaforras saab olema Euroopa ja Ameerika ametiühingulise liikumise wastastikuhete küsimus, siis kindlustub ka R. M. L. seisukoht töölisklassi ühendamise ajaloolises protsessis jeda enam, mida kauemini ta ajab janna poliitikat, mis ta wiimastel aastatel omaks wõtnud.

Ametiühinglased! Saatke „Töölisklasside Häälele“ kirjeldusi oma töökohadest, palga- ja töötingimustest, ametiühingulisest tegewusest ja kõigest, mis puutub töölisklasside elusse.

E. T. Reskliidu teateid.

Wõimalus noorel ametiühinglasel sõita Bernausje.

Rahvusvaheline Ametiühingute Liit kaotab korraldada igal aastal ühe noorte ametiühingute tegelaste kookutuleku. Nende koosviibimiste eesmärgiks on tutvustada noori ametiühingute tegelasi üksteisega rahvusvahelises ulatuses ning tutvustada neid ametiühinguliste korraldustega ühikutes maades.

Siinene jarnane kookutulek peetakse ära 24. kuni 31. augustini j. a. Saksa ametiühingute Reskliidu uue kõrgema ametiühingulise kooli ruumes, Sakjamaal, Bernaus, Berliini lähedal.

Selle koosviibimise päevakorda on mõeldud küsimused rahvusvahelise ametiühingute liidu ülesannetest ja tema organitest, ning küsimused mis käsitlevad ametiühinguliste funktsioonide koostööd ühikutes maades.

Rahvusvaheline ametiühingute liit on arvesse võtnud ühe koha ülaltoodud koosviibimisel eesti ametiühingutele.

Kuna E. T. Reskliidul puudub võimalus saata omal kulul sinna üht isikut, jüski aga väga tarvilik oleks, et meilt üks osavõtja sinna sõidaks, ehk teda saadaks vastav koha pealne ametiühing.

Kandidaat ei tohi olla üle 30 aasta vana ja peab valdama saksa keelt nii palju, et aru saab kõnest ja mõistab enmast saksa keeles väljendada.

Ülespidamine maksab Bernaus 6 saksa marka päevas, j. o. 540 eesti senti.

Ühinguid, kellel leidub vastav kandidaat, palutakse teatada kandidaadi nimi ja vanadus, ühes teatega hariduse, elukutse ja ametiühingulise tegevuse üle E. T. Reskliidule hiljemalt 15. aprilliks j. a.

Kes soovib sõita Riiga?

Cestimaa Löölisühingute Reskliit kaotab korraldada kevade-pühade aegu ekskursiooni Riiga, sealse ametiühingulise liikumise ja vaatamisvääriuste kohtadega tutvumise otstarbel. Pilet Tallinnast Riiga ja tagasi maksab harilikult kolmandamas klassis 18 krooni. Ekskursioonid saavad raudteel hinnaalandust 25%, seega tuleks pilet Riiga ja tagasi 13 fr. 50 j. (Tartu sõitjatel muidugi vastavalt odavam).

Kui aga sõitjate arv on selgunud, kaotab E. T. Reskliidu juhatus wabariigi walituse poole pöörata palwega, et meil võimaldatakse hinnaalandust 50%.

Ekskursiooni kaotatakse korraldada nii, et Tartu ametiühinglased ühineksid Tartus ekskursiooniga ja ühiselt sõidatakse Riiga, kus soovijatele korraldatakse ühine öökorter.

Siiski on võimalik täpsemat arvestust teha ainult peale ekskursioonist osavõtta soovijate arvu selgumist. Palume sellepärast kõiki ametiühinguid kohapeal selgitada ja võimalikult pea (hiljemalt 28. märtsiks) meile teatada palju leiduks ühinguis ekskursioonist osavõtjaid. Arw olgu võimalikult täpne.

E. T. Reskliidu nõukogu koosolek.

Cestimaa Löölisühingute Reskliidu nõukogu koosolek peetakse puhkepäewal, 6. aprillil kell 10 hom. E. T. Reskliidu ruumes W. Pärnu mnt. 31—4 järgmise päewakorraga.

1. Koosoleku avamine ja juhatusse walimine.
2. Aruanded: a) 1929. a. E. T. Reskliidu tegevuse aruanne, b) 1929. a. E. T. Reskliidu kassa aruanne, c) aruanded kohtadelt.
3. E. T. Reskliidu 1930. a. tegevuskawa.
4. E. T. Reskliidu 1930. a. eelarwe.
5. 1. mai pühitsemise küsimus.
6. „Lööliste Hääl“ küsimus.
7. Palgavõitluse küsimus.
8. Organiseerimise küsimus.
9. Koosolekul algatatud küsimused.

Uued E. T. Reskliidu liikmed.

Cestimaa Löölisühingute Reskliidu juhatus omal koosolekul 3. märtsil otsustas vastu võtta E. T. Reskliidu liikmeks Cestimaa Autojuhtide ja Mototehnikute ühingu.

Cestimaa Rätsepateöliste Liidu kaudu E. T. Reskliitu kuulumaks otsustati arwata Narwa Rätsepateöliste ühing.

Jälle üks eestujulik ametiühing.

Reskliite ja Weewärgi Montööride Ametiühing, Tallinnas otsustas „Lööliste Hääl“ tellida kõigile oma liikmetele, nagu jeda teinud mitmed teised ühingud juba waremalt.

Töötatööliliste kinnitamine majanduslise toena on hädatarwilik.

Tööliliste kinnitamine ka ettevõtjate huvides.

Tuleks jätta rumal jutt raskustest.

Et töötatööliliste kinnitusele on hoopis teised ülesanded kui tavalistel kinnitustel ja nendega pole võrreldav juba puht kinnitustehtnihiliselt, see peaks selge olema igalhele. Siin on tegemist rahvamajanduse tähtsama wara, nimelt tööjõu jäästamisega. Sellest hakatakse ikka enam aru saama ja isegi kodanline saksa leht „Vossische Zeitung“ 9-nda weebruari numbris avaldab selle küsimuse kohta tuntud saksa ajakirjaniku Georg Bernhardi artikli. See autor kirjutab muuhulgas saksa oludest nõnda: „Oma töötavate inimjõudude — tööliliste ja ettevõtjate — kaudu Saksamaa majandus jõudis ilmaturgudel sellisele kõrgusele, nagu ta seda oli enne ilmaõõja puhkemist. Ja samade inimjõudude tublidusest ja kõblilikkusest oleneb ka saksa pealesõjaegse majanduse ülesehitamise võimalus. Näginud ja kurnatud tööinimesed pole mõimelised juhtima uusi, moodsaid masinaid. Mida keerulisemaks lähewad masinad, jeda enam on tähtis neid juhtivate tööliliste kvaliteet (oskus, tublidus). Ja sellepärast peab ettevõtja oma fiskaaltulekust teatud summad kõrwale panema mitte ainult masinate korrashoiuks ja uendamiseks, waid ka inimmaterjali korrashoiuks. Sel määral, nagu sellised wäljaminekud ette nähtud fiskaalpoliitika etiketi all, kuuluvad need kulutused inimjõu korrashoiu peatükki, mis enesest kujutab moodsa kapitalistliku eramajanduse olulijemaid osi.“

Säärast asja käsitamist tuleb igatepidi õigesti pidada. Tavalisestki avaldatakse küll igasuguseid wärteid töötatööliliste kinnitamise wastu, ent kunagi ei kõnelda, et inimjõu korrashoid on majanduse alashoiuks tingimata wajaaline.

Lõppude lõpuks polegi tegemist mingi fiskaalpoliitilise küsimusega, waid suurima tähtsusega majandusliku küsimusega. Kui need 3 miljonit töötatöölilist, kes ühes oma perekonna liikmetega moodustavad 8—10-miljonilise inimkogu, jätta hoopis ilma toetusteta, siis tooks see saksa majanduse täieliku korrutarijemise. Bernhard kirjutab sel puhul nii: „Kokkuvõttes igablaadi töötatööliliste kinnituse peale kulutatud summast, saame praegu aasta kohta 1½ miljardit marka. Selle summa tähtsust hinnatavate avaliku arwamise poolt kahjuks esijoonest ainult wälja-

mineku mõttes. Aga wõetagu ometi arvesse, et siin tegemist kulutusega, mis võimaldab töötutele, kelle arv kõigub 800.000—2½ miljoni wahel, muretsema kõige hädawajalijemaid elutarbeid. Kas ei ole siis selge, milline hiigla tähtsus sel just wäiksemate ja keskumiste töösturite kohta on, kas harilik kaubaminek on selle summa wõrra wäiksem wõi suurem. Saksa tööpuudus oleneb wäga mitmesugustest põhjustest. Ent üheks tähtsamaks põhjuseks on ikkagi wähenenud ostmajõud, walmistajatel pole võimalik realiseerida omi kaupi. Sellepärast ongi töötatöölilistele elutarwete muretsemiseks antaw toetus suurema tähtsusega puht majanduslik tegur.“

Ka selles asjas on Bernhardil õigus. Tema arwestab aga ainult 2¼ miljoni töötuga, sel pole mingit võimalust end toita ja katta. Ent see teenistuse võimalusteta inimhulga arv on palju suurem. Igatahes on tõsiasi, et töötatööliliste kinnitamine ei kergenda üksi töötute olukorda, waid ka majandusele toowad need summad olulist kergendust. Töötatööliliste kinnitamine on tänapäewal jaanud ka turuwõnkumiste komistuskiviks. Lemast on kasu õige latal määral ka ettevõtjaskonnale. Sel puhul kirjutab jällegi Bernhard nii: „Töötatööliliste kinnitus ei tule kasuks ainult töölilistele, waid ka ettevõtjatele, kellel õigus jääb üht oja turuwõnkumiste riisikost weeretada töötute kinnitusele. Waremini oli ta sunnitud terwet töölilistesuguga, keda ta wajas omas töös, omal kulul ülewal pidama. Aga nüüd jääb tal õigus, üht oja jellest kulutusest weeretada töötute kinnitusele... Sellepärast pole siis ka õige järene arwamine, nagu tooks töötute kinnituse fiskeeladminine, kasu ainult töölilistele.“

Ülewalpool mainitud seisukohtadega arwestatakse töötute kinnituse küsimuse puhul waieldes üsna wähe. Ent töötute kinnituse küsimuse lähedane jide tähtsate majandusküsimustega annab terwete sellele asjale hoopis teise tähtsuse. Sellepärast ei saagi töötute kinnitust wõtta puht kinnitustehtnihiliselt, nagu teha see meil. Kuigi meie riigi rahaline seisukord on halb, ometi ei tohiks see takistada, selle küsimuse peatset lahendamist.

Merimeeste Liidu tegewusest.

Hulk wäärtuslikku tööd tehtud. Hoogne organiseerimine.

Ü. C. Merimeeste Liidu forraline aasta-peakoosolek peeti 23. weebr. 1930. a., Merimeeste Kodu wäikeses saalis. Koos oli 110 liiget. Juhatas M. Gustawson, protokolleeris L. Reismann.

Tegewuse aruande 1929. aasta kohta kannab ette M. Tiitus, millest selgub, et liidul oli 1929. aasta lõpul 600 liiget. Aasta jooksul langes wälja liikmemaaju tähtajaks mittetajumise pärast 184 liiget, kuna aasta jooksul juure tuli 288 liiget.

Aasta jooksul korraldati 9 referaati ainetel: „Merimeeste kodu seadus“, „Merimeeste kodu kindlustamine“, „Ülewaaade Genfi S. merekonverentsi tööst ja tulemustest — ref. M. Gustawson. „Merimeeste uued palga normid“ ref. M. Tiitus. „Palgaolude arenemine meil ja välismaal“, ref. rkl. M. Dinna. „Gestimaa töölisküingute tekkliidu jammud palgaolude parandamiseks Gestis“, ref. rkl. B. Gilmann. „Läti merimeeste seisukord“, ref. Läti merimeeste liidu esimees M. Plintmann. „Läti kaubalaewamehaanikute seisukord“, ref. Läti merimeeste kaubalaewa mehaanikute ühingu sekretär M. Bergs ja „Soome merimeeste olukord“, ref. Soome merimeeste liidu esimees K. Ahonen.

Organiseerimise alal on tegutsenud energiliselt kodumaal ja ka rahvuswahelises ulatuses liidu juures erijektioonina töötaw laewa motoristide grupp, kes wõrdlemise lihtsuse ajaks jooksul on hulga motoriste organiseerida suutnud ja aasta jooksul 54 liiget kogunud, mis üldiselt laewamotoristide arvuist 70%. Laewamehaanikute, assistentide organiseerimine toosteti liidu poolt illes, kuid assistendid otjustasid iseseisw. ühinguna tegutsema hakata.

Liidu osakondade asutamiseks eeltööd on tehtud Pärnus, Tartus, Narwas, Räämus ja Auresjaares; loota on eeskätt Pärnus liidu osakonda ellukutjuda, kuna teistes linnades see on tulewiku küsimus.

Laewades tegutsewad liidu usaldusmehed hea eduga.

Tallinna sisesõitnud laewad käidi läbi liidu esindaja M. Djasoo poolt ja sel teel saadi lihtsuse ajaks jooksul liidule 65 liiget juure. — Ka wõtsid paljud Gestis merimehed end positiivsel liidu liikmeteks, mis tõendab, et arusaamine Gestis merimeeste teisel organiseerimise tähtsusest on läbitõõnnud.

Organiseerimise alal on rahvuswahelises ulatuses liit J. L. J. merimeeste jektiooni liikmena jamma astunud Balti merimeeste liidu sekretariaadi ajutamiseks, milleks läinud aasta lõpul 28.—29. detsembril Tallinnas Balti transporttöölise konverentsi peeti, kus wastastitine informatsioon juba üksi wääris konverentisi kokkufutset, rääkimata aluse panusest Baltiriikide merimeeste tehedama ühistöö korraldamiseks tulewikus.

Läinud aastal kuulastasid liitu J. L. J. peasekretär E. Timmen, Soome ja Läti merimeeste liidu esimehed ning Läti kaubalaewastiku mehaanikute ühingu sekretär. Wastutlikkusele tegi Soome merimeeste liidule M. Tiitus. Kõigi selle järeldujel jõlniti jõbralikud sidemed Baltiriikide merimeeste organisatsioonidega.

Liidu esindajana rahw. S. meretöökonverentst 10—26. okt. 1929. a. Genfis wõitsi aja M. Gustawson, misjuguise konverentisi tulemustega liit rahul wõib olla. Pikem kirjeldus konverentisi kohta ilmub käesolewal aastal „Töölise Hääles“ nr. 1.

Organiseerimistöö takistamiseks on liidu wastasid n. n. wastasrinna loonud, kus igafuguste wõtetega laewaomanikkude rõõmuks piilitakse liitu lõhkuda, kuid jeniini pole jee klasstiteadlikkude liidu liikmete seas tagajärgi annud ja loodetawasti ei anna ka tulewikus.

Segawalt mõjub organiseerimise peale maaju mittetajumise pärast liikmete liidust wäljajangemine, misjuguine nähe tulewikus peaks kaduma.

Merimeeste huwide eest on liidu juhatus kindlalt wäljaastunud, osawõttes mitmesugustest merimeeste küsimuste ja määruste arutamise komisjonidest, kaasaaidates mitmesuguste kasulikkude määruste ja seaduste parandamisel.

Ametlikult Merimeeste kodu ja ühingu „Merimeeste Kodu“ juhatuselt wõeti enda esindajate läbi aja.

Palgawõitlust pidas juhatus energiliselt, mille tulemuseks on, et laewaomanikkude merimeeste palgafid kuni 36 kroonini, j. o. kuni 37% krus tõstid.

Tööaja normeerimiseks laewas ühineti J. L. J. seisukohaga, j. o. tunnistati 8-tunniline tööaeg normaalseks.

Silmas pidades, et juurem aja Gestis merimehi wälislaewadel paremate palgadega

ja töötajimustega teenistuses, astuti samme, et töö leidmise kitsendused välismaa meremeeste kohta Gestic muudetakse.

Muti ühendusse Skandinaavia meremeeste organisatsioonidega teenistuse võimaluste leidmiseks, kuid selgus, et sealhed meremehed tööpuiduse all kannatavad. Tõlde tõstmise vastu olles, ühines liit täielikult G. Tõllisühingute Kesfliidu seijukohaga.

Meremeeste Liidu liigetele võimaldati forduvalt toetust, toetuslaenusid, juriidilist abi ja nõuannet, ka anti juhatusse ettepanekul liidu einelauapidaja poolt liidu liigetele — puudustkannatajatele — tasuta jööki.

Liidu liigete kohaääamises püüti kõigiti kaaja aidata.

Liigete lõbustamiseks korraldati piduõhtu Kesfliubi ruumes, mis ülejääki 12 fr. 60 j. andis.

Puudutati einelaua asukoha muutmise küsimust, kuid et see juurte raskustega seotud, siis jäi see teostamata.

Meremeeste kindlustamise korraldamiseks astuti samme ja leiti majalikult, et eeskätt meremehed seadusandlilisel teel õnnetu-juhustuste ja kujukahjustuste vastu kindlustataks. Selmise walitjuse poolt töötati välja ka wastaw seaduse eelnõu, kuid see seijab praegugi weel haridus- ja jalkiaaministeeriumis paigal.

Kollektiivlepingute lõlmimist on liit Gestic püüdnud läbi wiia, kuid et laewamomanikud selle vastu on, siis jääb see tulewiku küsimuseks.

Stahwuswahelise Transporttõlliste Föderatsiooni (S. T. F.) meremeeste jektiooni liikmeks astus liit läinud aastal. Ühikese aja kestel on sealt jaadud palju wäärtus-

liffu informatsiooni, mis liidul edasi arenemiseks wäga tarwilik.

Rasja seis 31. detj. 1929. a. Nr. 2.420,50 suurusel kinnitati ühel häälel.

M. Tiitus kandis ette aruande Balti riikide transporttõlliste konverentsist 28.—29. detj. 1929. a. Tallinnas. Lunnistati üksmeelset tarwilikult Balti riikide meremeeste sekretariaadi asutamine.

Liikmemaks määrati 1930. wastaks 3 fr. peale, liikmeraamatu hinnaks jäeti endiselt 50 jenti.

Selarwe 1930. aasta peale wõeti 3.568 fr. 84 jenti suurusel wastu.

Selmise aasta eeskujul waliti juhatus 5-liikmeline. Juhatusse pääsesid: M. Tiitus, M. Tõru, W. Siild (wanad) ja uued M. Lindemann ning M. Djasoo.

Rev.-kom. waliti L. Reismann, J. Kallmann ja W. Pappel.

Juhatusst wõlitati G. T. Kesfliidu nõukokku määrama liidu esindajaid. Meremeeste Kodu juhatusesse waliti liidu esindajaks: M. Tiitus ja G. Juhkam, asemikudeks: T. Tõru ja M. Djasoo.

Wõeti wastu soowiawaldus, et liidu juhatus püüaks mõjuda, et sadama arstid saaksid seaduse alusel nõuda laewades termis- hoidlist korda ja puhtust. Samuti, et liidu liikmed saaksid esimehes järjekorras laewadele teenistusse.

Juhatusse poolt esitatud tegemuskawa 1930. aasta peale oli laiaulatusline, mille täitmine nõuab juhatuselt tugewat tahtejõudu ja energiat, kuid ühine tugew koostöö on paremaks pandiks, et liit ka nende eesmärkideni jõuab.

M. Tiitus.

Ametiühingud ettewõtjatena.

Rogemusi lähemast minewikust.

„Tõde ja wale segamini“.

Ametiühingud laenewad ja kaswawad päewast päewa. Nad on tähtjad tegurid majanduslikus kui ka ühiskondlikus elus. Nende mõju kaswab nende enda juurenemise- jega. Teisest küljest juurendab nende mõju ka nende sifemine ühtlus ning taktika. Ametiühingute ei pääse enam mööda. Nendega peab iga otjastawama sammu puhul rehkendama. Ametiühinguline kirjandus on tööstusmaades seadawõrd juurejooneline ja mitmekesine, et ta tungib kõige kaugematesse maakohtadesse, kui ka kõige kõrgematesse

walitusasutistesse. Kui weel arwesse wõt- ta, et ametiühingud on rahaltiselt esimese järgu finantsjuurused, siis wõib enesele um- bes ettekujutada nende organisatsioonide wõimsat jõudu.

Sellepärast ongi arusaadaw, miks kodan- lus ifka enam ja enam selle uue juur- wõimuga tegemist teeb. Ettewõtjaskond näeb ametiühingutes wäärilist was- tust, selle olemasolu päewast päewa neid manitseb mitte enam tõllistele waadata kui õigusteta orjadele. Kodanlised lehed, mis

end kütjutud tunnemad olewat faitsta ettevõtjate hirmoisid, pühendawad oma ajalehtedes ikka enam ja enam ruumi ametiühingulisele liikumisele. Selle kõrwal kasvab ka kirjandusala, mis tegeleb ametiühingulise liikumise ja tema mõjudega. Meil päewil ilmus Berliinis, Kranichi wäljaandel töö, mille pealkirjaks „Ametiühingud ettevõtjatena“. See töö pole küll kurgi töölisjõbralik, mida juba sellest järeldada võib, et kodanlikes lehtedes teda wäga kiidetakse. Sellepärast on karmilik jelles raamatus leiduwaid wale otjuseid arwustusele wõtta.

Kõigepealt käsitatakse seal „ametiühingute rahalist põhialust ja nende waranduste mahutamist“. Juba see peatükk näitab, et raamatu kirjutaja ei ole piisamaigi ainu ametiühingulise liikumise sjeimist üleesehitustööst. Tema arwates on ametiühingute kasjad juured kapitali kirjandusekarbid. Ta kirjutab järgmiselt:

„Kui mõrrellda ametiühingute sissetulekuid ja wäljaminekuid, siis pea alati jääb järele illejääk. Sarnane illejääkide poole püüdmine, jäärane tagawarakapitalide kogumine oleneb täielikult ametiühingute kui wõitlusorganisatsioonide olemisest, kes tahawad kindlatena piisjuna jätta pikemat wega kestwa wõitluse puhuks. Siiglawarandused wõimaldawad aga ametiühingutel kapitalistlikult tegevusse astuda. Säärane tegevus kasvatab ja toob uut rahalist juurewoolu. Liikmete jaoks asutatud kasjad ja finnitused toowad aga ametiühingulise wõitlusotstarbe seisukohast lähtudes, ametiühingutele uski tähelpanumäärinuid rahajumme.“

Siin on tõde segatud walega, sest kirjutaja mainib ka edaspidi omas raamatus, nagu piilialdigi ametiühingud omi warandusi mahutada igateliiki ettevõtetesse. Ametiühingute ettevõtetenä nimetatakse: 1) Rahwa- ja ametiühingute majad; 2) haigemajad ja finnitusasutised; 3) tarmitajate ühised; 4) ametiühingulised hoiukassad, pangad ja rewisjoniseltid; 5) trükkijad ja kirjastusärid; 6) ehitusettevõtted ja nende kõrwal tööstused; 7) tööstusettevõtted igat laadi.

Et ametiühingute majad Saksa-, Inglis- ja Prantsusmaal on ametiühingute eneste ettevõtted, selle wastu ei saa waielda. Nad olid sunnitud neid hankima, et endale muretsjeda ulualust. Neseiswaid haigekassasid pole aga wabadel ametiühingutel mitte. Saigustoetuse raha antakse ainult sel puhul kui keegi liikmest haiguse tõttu jäänud ilma tööta. Kuid õige on, et Saksa maal on asutatud ühes-

foos karwit. ühijustega ühine juurejooneline finnitusselts, jelleks, et laiu rahwahulki faitsta erakinnitusseltside kurnamise eest. Et selline ettevõtte siht on puht sotsiaalne, sellepärast ongi ametiühingud energiliselt teda toetanud ja kawatsewad teda edaspidigi jõukohajelt toetada. Kuid teisiti on lugu tarmitajate ühijustega. Kindlasti on ametiühingud wiimaste asutamisel waderiteks olnud, ent ametiühingute eneste ettevõteteks neid siiski pidada ei saa. Nemad moodustawad tööliikluse isejaisma osa. Ka edaspidi ametiühingud kawatsewad toetada tarmitajate ühijusi, ent nende ärijuhtimist nad siiski ei wõta niid oma kätte, ega ka edaspidi. Sellepärast pole õige neid nimetada ametiühingute ettevõteteks.

Teisiti on lugu ametiühinguliste finantsasutistega. Siin on ametiühingud asutanud oma tööliste panga, milline samm on osutunud wäga õigeks. Ametiühingutel polnud enam tahmist omi rahajumme anda erakapitalistlikkude asutiste wastutisele. Ja tööliste panga edu näitab, et on talitatud õieti. Et ametiühingutel peawad olemas oma trükkijad ja kirjastusärid, on iseenest mõistetaw, ja selle kaitteks pole karmis erilistelt wõtta jõna.

Minult kahelda võib, kas jedaforiti ettevõtted toowad kasu. Ametiühingulise liikumise poolt elawalt toetatud haru on elukorterite ehitusühingud ja sotsiaalsed ehitusettevõtted. Nii kaua kui sajad tuhanded on ilma oma korterita, peawad jäärase juured masilised organisatsioonid, nagu jeda on ametiühingud, korteripunduse lahendamisel kaastegewad olemas. Korteriüüri fergendamine püüandab töötawa inimese üldist elujärge. Kõike jeda juudatwad kõige otstarbekohasemalt lahendada oma korteri ehitusühingud.

Sotsiaalsed ehitusettevõtted on alguse saanud ehitustööliste ametiühingust ja neid toetawad ka teised ametiühingud üsna elawalt. Ühijelt tööliste pangaga on ametiühingud Saksa maal asutanud kaks tööstust, Dincar'i jalgrattatehase ja Wiirooaga. Wiimane warustab ametiühingute biirwoosid tarmitikude biirwootarbetega. Dincar'i jalgrattatööstus töötab kõige tihedamas kontakts tööliste pangaga. Ta walmistab hea ehitusega jalgrattaid wõimalikult odawasti ja heade maksubingimustega. Ametiühingud on hästi ettewaatlikud oma eneste ettevõtete asutamiseega, siiski toetawad nad neid nii palju, kui palju nad teeniwad nende sihte.

Minewal aastal ilmunud raamatus „Ametiühingulise liikumise majanduslikud ettevõtted“ kirjutab jms Leipart raamatu eesõnas umbes nii: „Ihismajandus on meie siht. Ametiühingute majanduslikkudes ettevõtetes on majanduslik ihismaim väga elav. Teda arendada ja meie majanduslikke ettevõtteid edasi aidata, on ülesanne, mille läbiwiimiseks peavad kaasa aitama kõik ametiühingute liikmed.“ Samas waimus jatkawad ametiühingud ka tulewikus oma tööd, hoolimata sellest, et nende tegewust mõnelt poolt wõõrriki walgustatakse. Igatahes wõtame arwesse alguses mainitud raamatu autori lõpp-fokkumõtte. Ta kirjutab: „Niid on meie selge, milline hiiglawõim on ametiühingute käes nende majanduslikkude ettevõtetete näol. Marxistlikkude ametiühingute ülekaalu juures moodustab see wõimurohkus hädaohu foku ajaloolisele riigimeelsusele, idealistlikule ajaloo mõistmisele ja waba ma-

jandusele oma erawalgatusega.“ Säärane wastase seletus peaks föödisliikumist edaspidigi õhutama oma majanduslikke ettevõtteid arendama ja toetama.

Meil on ainult Tartu ametiühingud jule-
nud ajutada oma panga, mis, nagu andmetest näha, ka jügugi halvasti ei tööta.

Omala ajal (kommunistide wõimupäewil) ajutaksid Tallinna ametiühingud tarwitajate ihijuste kauplusi, aga nagu need ametiühingud ise warijefid fokku, nii on ka nende kauplused, kõsi küll, hulga aastaid hiljem lihwideeritud. Kuid need kauplused läksid hiljuti üle wabaametiühingulise liikumise pöhimõtete elujel seisma tarwit. ihij. „Töö“ kätte, kes loodab neid jiski elus hoida ja arendada. Jääb ainult joomida, et „Töö“ hakkaks pidama tihedamat kontakti wabaametiühingutega ning et ta wõtaks head eesfuju teiste, ametiühingulist enam arene-
nud maade praktikast.

Ametiühingulise töö reformidest Belgias.

Otsitakse uusi teid töö arendamiseks.

Belgia ametiühingud on agarasti ametis oma pöhfirja ja organisatsiooniliste korraldiste parandamisega. Selleks otstarbeks kutsuti Antwerpenisse fokku eriline „ametiühingute nädal“, mis kõigis ametiühingutes leidis suurt wastufaja. Seal wäsk-
tuhõtetud resolutsioonid annawad tunnistust, et piüütakse kõsijelt tarwitusele, wõtta uusi organispeerimis- ja tegewuswiise, mis enam wastaksid ametiühingulise liikumise tarwidustele praegusel filmapilgul.

Puudused, mis seni takistaksid Belgia ametiühingulist liikumist, on väga mitmet laadi ja neid wõiks umbes järgmiselt liigitada:

1. Ametiühinguline keskralisatsioon on nõrk;
2. Ametiühinguline statistika puudulik;
3. Arhiwasjandus wajab meetoditindlamat organispeerimist;
4. Liikmemaksu — klasje on liialt palju;
5. Propaganda on sageli liiga oportunistlik;
6. Ametiühingulise komisjoni keskliidu tulud ja ta tegewusala kitsalt piiritletud.

Suurema keskralisatsiooni wajadus selgub kas wõi sellestki, et näiteks Belgias tegutsewad kõrwuti alles mitmed trükitöölise organisatsioonid, see on toredus, mida üks

wäike maa enesele mitte lubada ei tohiks. Selline erisamine on mõttetu, kui arwesse wõtta jeda, et kõik trükitööstuse töölised ilma wahet tegemata, töötawad küll külje kõrwel jamaas tööstuses ja alluwad jama tariif-
lepingu määrustele. Samajugune lugu on teiste kutsetega.

Sellest aga oleneb samuti kahjatsuswäärne asjaolu, et liikme- ja toetusmaksude jüsteem on väga mitmekesine, ja see asjaolu iseenesest jällegi takistab ametiühingulist keskralisatsiooni. Iksifute organisatsioonide liikmemaksu ja toetusjummade suurus on niwõrd erinev, et jeda isegi ettekäändeks tuuakse üksikute ihingute liitmise katsete puhul. Õnnelikul kombel on siin tegemist aga ainult ettekäändega, sest kuigi rumalus oleks mõelda maksude täielikust ümberkorraldamisest, siis ometi on wõimalik neid erinewusi märksalt wähendada ja jelle läbi kaotada takistus, mis liihnägelijed ametiühingulased weeretanud nagu ajawiiteks ametiühingulise arenemisteele.

Sel puhul wõiks mainida ka tõesti õnnelikku mõtet ajutada ihine töötute keskfond. Seni ei ole veel lõpulistult wäljatöötatud plaani, kuid ei ole jiski liialdatud, kui üt-
leme, et jelle liikumise lahendamise (mille teostamine on lähemal, kui arwatakse), toob enesega kaasa uue ratsionaalse walitusjüis-

teemi ja veel enam toob otjustatavat edukäitu liikmemajakude sferonaliiseerimise alale.

Selles suhtes olgu mainitud Genti ametiühingulise disbrikti algatus, kes wabastas oma kohapealsed organisatsioonid liikmemajakude sissenõudumise ja korraldas ühe ühise keskkohta selleks. Teised liidud tegid nende eeskiru järele ja mõisid juba mõnekuuse kogemise põhjal konstateerida, et majad palju korrapärasemalt kokku tulewad, liikmeskonna juure stabiilsus kindlustatud on ja liikmemajade sissenõudumise kulud ise hulgawõrra on wähenenud. Wiimane paremus on tingitud just sellest, et nüüd ainult üks kassameister kogub kõigilt ametiühingutelt maju, kuna waremalt oli selle tarwis igas ametiühingus oma laekahoidja.

Et ametiühingulist ajakirjandust toetada ja paremale järjele seada, selleks soowitajid Antwerpenisse kogunenud 200 usaldusmeest järgmist: iga 20.000-line ja enam liikmeline organisatsioon peab ülewal pidama ühe alalise toimetaja. Ametiühingud aga, kus liikmeid 10.000 ehk alla selle, peawad iseseiswis kokkuleppima ja ühiselt kandma ühe toimetaja ülewalpidamise kulud. Peale selle tehti ametiühingulisele komisjonile ülesandeks asutada eriline ametiühinguline ajakirjandusline — büroo.

Mis otstarbel esitati need ettepanekud? Sellepärast, et lähtuti mõttest, et alaline sekretär mitte ei saa olla hädakorral ajakirjanik, kuigi tal wega jatkus ajakirja täita, mis aga üpris harwa võimalik. Sa ei ole ametiühingulised lehed siju poolest alati otstarbekohased ja jannaised, nagu nad öieti olema peaksid, mis 1912. a. põhjustas ühe ametiühingulise ametniku ütelse, et olla ajalehti, mis ametiühingutele nelja moodi koormaks muutuwad: 1) waew, millega toimetaja teda teeb, 2) töö, mis trükkijad ta valmistamiseks kulutawad, 3) raha, mis nad

maksma lähewad ja 4) aeg, mille lugejad ta peale raiskawad.

Mis puutub statistikas ja ametiühingulises, majanduslikku ja sotsiaalisesse arhiwiasjandusse, siis wajab see samuti ümberkorraldamist. Ametiühingud on statistika ja arhiwide suhtes wäga üksluised, ei kingi neile küllalt juurt tähtsust, kuigi neil moodjas ametiühingulises liikumises juurt tähtsus. Tööandjad ka oskawad sellest hoopis enam lugu pidada. Nad kasutawad nende andmeid teaduslikult ja amawad wara, mis juuremalt jaolt puudub ametiühingutel. Ametiühinguline komisjon tahab parandada seda puudust ametiühingulise arhiwi asutamise ja, mille juures, hiljem, kui oluforrad seda võimaldawad, saab töötama majanduslik ja sotsiaalne uurimisbüroo.

Lõpuks — on wiimaste aastate kogemused näidanud, et ametiühingulise komisjoni rahalised abinõud ja põhikirjalised võimalused on selleks liiga puudulikud, et täita kõiki omi armurikkaid ülesandeid ja maksma panna ametiühingute kongresside põhimõttelisi otsusi. On kindlaks tehtud tõsiasi, et just Belgias maksetakse illemaalise keskjuhatusse heaks kõige wäiksemat maju. Antakse 1,20 fr. liikme pealt aastas ja seda jatkub just nii paljudeks, et ametiühinguline komisjon mõiks piirduda ainult registratuur-aparaadina. Kuud praegu on igalüks keskkohtal, et ametiühingulisel komisjonil on palju juuremad ülesanded täita. Tema kätes olgu fihtustöö ja tema on peale selle ainukene mõjuv keskkoht juuremate liikumiste mõjuwaks juhtimiseks, mis on ometi proletariaadile üldise tähtsusega.

Edespäidi toome lähemaid andmeid selle kohta, kuidas Belgias teostuwad need ametiühingulise liikumise ümberkorraldamise piüüded.

J. G. B.

Moskwa täht Inglismaal langemas.

Lõhkumistöö pole kannud wilja.

Ühenduses ühe resolutsiooniga „Kommunistliku urgitemistöö hädaohust“ inglise ametiühinguline kongress 1928. a. tegi inglise ametiühingute keskliidule ülesandeks, illemaalises keskkohtkogus ja tema juure kuulwates organisatsioonides harwida andmeid kommunistliku lõhkumistöö kohta inglise ametiühingutes. Minema-aastase kongressi aruandes tehti teatavaks selle uurimistöö

resultaadid. Kõikumõttes on seal järgmiselt öeldud: „Organisatsioonidest saadud andmeid kokku wõttes, mõime rõõmuga ütelda, et wäljaarwatus üksikud juhud, kommunistliku partei ja rahvusliku wähemuse liikumise õhutatud õonestatwad elemendid on wähenenud ja keskwalts tagurpidi minemas. On kindlaks tehtud, et kommunistlik ja wähemuse liikumine on kahjustatud peamiselt

neid organisatsioonide, kes mitte otstarbekohaselt ei pidanud otjekohase alguses vastu hakata kommunistlikule tegevusele.

Arvestades Moskvaist lähtunud erilist lõhkumise käsku, oli kongress jüsti junnitud selles liikumises võtma uue otjuse, milles waljult hukka mõistetakse eriorganisatsioonide loomist ja tekkliitu kohustatakse kõigile tema juure kuuluvatele organisatsioonidele, keda kuidagi tabanud lõhenemise kahju, olla igatviisi abiks ja toeks.

Möödunud aasta kestes kahel korral oli tegemist organisatsiooni lõhenemisega, ja nimelt ühes mäetöölise ametiühingus ja Londoni riietustöölise liidus. Kuid mõlemal puhul ei saavutanud lõhkujad peaaegu midagi.

Nii nagu see juündis teistestki maades, nõnda juhtus ka Londoni riietustöölisega: lõhkujad tehti võimetuks juba liihikese aja jookul „loin oleku“ ja natukene allesjäänud ametiühingulise mõistuse pärast. Nii heideti

lahkulõõnud riietustöölise organisatsioon juhtile, kes omal ajal isiklikult juhtis fogu lõhkumise tööd, üpris pahandatult ette, et ta ei pooldanud streiki, mis tema arwates oleks täielikult häwitunud organisatsiooni. Tema seisukohta peeti otjekohaseks opositsiooniks vähemuse liikumise taktika vastu, kus omi liikmeile joovitatakse „omal käel ja heafgarwamise järele juhtida ja läbi wiia streike kõrgemate palgade, liihema tööaja heafs ja ratsionaliseerimise vastu.“ Siis heideti juhtile ette, et ta hoolimata juhatuse otjusest, kes ta palga oli walandanud 6 naelani nädalas, edasi wälja wõttis endise normi 7 naela nädalas.

Moskwa retsepti järele töötawa ametiühingu „rewolutsiooniline taktika“ on wiinud asja niikaugele, et organisatsioonist on lahkunud juba $\frac{2}{3}$ liikmeid. (Liikmete hulk on langenud 3000-lt — 1000-ni). Ülalmainitud juht on tagandatud. Töötab kuni guillotini!

Raudtee Töölise Ühijuse esindajatefogu koosolek

2. märtil j. a. G. Raudteelaste Reßühingu ruumes. Esitajad olid pea kõik koosolekule ilmunud.

Wahelusteta finnitati ajakondade aruanne: tulud-sulud tafakaalus 2394 fr. 3 jenti ja ühijuse juhataise aruanne 1315 fr. 90 j. 1. jaanuaril 1930. a. oli raha kasjas ja hoiul 2206 fr. 8 jenti. 1930. a. eelarwe ja tegevuskawa finnitati samuti ühel häälel. Juhataise litigeteks waliti: J. Normann (wana), G. Berdi (wana), W. Rinks (uus), W. Kallan (wana), M. Puffs (wana), W. Sirel (wana) ja J. Amberg (uus).

Wastu wõeti ka ühijuse foduford.

Lõpuks wõeti vastu järgmised otjused:

1) Praegust riigi töölise arstiabi andmist tahetakse tuntawalt halwendada. Tuleb riigitöölistel walwel olla ja jatkata energilist wõitlust arstiabiandmise korra halwendamise piüiete vastu.

2) Jatkata energilist wõitlust töölisele jumepuhkuse saamiseks, jeni kuni see on seaduseandliselt kindlustatud neile, kes on aastata ja rohkem riigietewõtetes töötanud — vähemalt kaks nädalat ühes keßkumise töötaju saamisega.

3) Riigi töölisele pandagu jeadusandlisel teel maksma teenistuswarije tafu jaa-

mise digus riigiteenijatega ühistel alustel. Tafu makstagu erijummadest.

4) Riigi töölise kohta pandagu maksma 1928. a. rahwuswahelijel töökonverentjii wastuwõetud palgade alanmäärade korrigeerimise, mis wõimaldab inimwäärilist äraelamist. Kuni palgade alanmäärade maksma panemiseni, maksetagu raudtee remondi päewatöölisele palga alanmäärad — meestöölisele 2 fr. 50 j., naistöölisele 2 fr., ametmeestele 2 fr. 50 j. — 3 fr. 25 j. ühes perekonna abirahaga: naistele 25 j. ja iga lapse pealt 15 j. päewas. Hädaabitöölisele makstagu tafu ühistel alustel teiste harilikku töötaju normide järele. Wedurite, wagunite ja muude pikemat aega nõudwate tööde krediidid ei pea lõpetatama eelarweaasta lõppemisega, waid keßku tööde lõpulewiimiseni. Wedureid ja waguneid määratagu parandamisele iga aasta ühtlane arw, mis wõimaldaks korraldada ja ühtlast töötamist.

5) Raudteeliini ja ehitustööd korraldatagu nii, et töölised saawad talwel korraldada töötada, mis vähendaks tööpuudust.

6) Esitajatefogu peab tarwilikuks koos töötamise raudteelaste ja teiste riigitöölise organisatsioonidega. Samuti peab tarwilikuks G. Raudteelaste Reßühingu liikmeks astumise.

7) Koosolek peab tarvilikuks töölisklassi hariduslike tasapinna tõstmise, milleks aitab kaasa töölisharidusliit ja otustab astuda töölisharidusliidu liikmeks.

Koosolek tunnustab edasi tarvilikuks arendada töölispordi liikumist ja otustab

jelleks organiseerida töölispordi ja noorte ringisid ning volitab ringisid astuma töölispordi liidu liikmeks.

Esitajatefogu koosolek oli kõigiti asjalik ja viljakas.

J. Norman.

Mida suudab ühinenud majateenija.

Uga töölisorganisatsiooni põhikiri määrab ära ühingu eesmärgi ja ülesanded. Ka majateenijate ametiühingu põhikiri räägib esimeses punktis teenijate ühendamisest oma majandusliku ja õigusliku seisukorra parandamiseks. Teises punktis — haridusliku ja kolmlise tasapinna tõstmisest, klassiteadmise kasvatamisest ja kolmandas punktis ainelisest toetusest liigetele. Sgakuks teab, et majateenija majanduslik kui ka õiguslik seisukord on halvem kui ühelgi teisel proletaarlasel. Majateenija töötingimused harnanevad veel praegugi töölooma seisukorrale. Tema jõuga ei määra mingisugune ametlik võim; tema tööpäeva alguse, lõpu ja kestvuse kindlaksmääramine on seaduste- ja määrusteandjatele täiesti filmopaari wahel jäänud. Majateenija arstimisest haiguse ehk õnnetuse puhul, eluruumi ja töölt lastilaskmise tingimuste parandamisest, juwepuhkusest jne. ei maksa rääkida. Majateenijate kohta makjab veel endisest ajast pärit, waatamata revolutsioonidest, moodsatest põhi-seadustest jne., Balti Cradiguse III peatükk, mida teegi ei mõtlegi pidada, ega ka muuta. Majateenijate üheks tähtsamaks ülesandeks on oma õigusliku seisukorra parandamine. Selleks koguti andmeid mujal riikes maksimate majateenijate töökaitseseaduste kohta ja eelwõitmales walituses esitasgi sotsialistlik tööminister ametiühingu algatusel walitusele uue majateenijate töökaitseseaduse, mis teatud määrani korraldab tööandja ja teenija wahelorda. Ka teegi seadusekatwa jäi kaleni alla peale uute riigifogu walimiste, mille järele kõik parempoolsed riikmad liitustid walituse loomiseks ilma sotsialistideta, ja ei ole lootustki, et majateenijate seadus käigu saaks enne kui sotsialistid jälle walituses on. Muudugi kaawat ühinenud majateenijad siin waga palju kaasa mõjuda. Hariduse, kolmlise tasapinna ja klassiteadmise tõstmine pole wähem tähtis, kui ajast mahajäänud seaduste muutmise. Siin on suureks raskuseks ees majateenija tööaja ja elukohta küsimused. Majateenija tööaeg on nii pikk ja

ilma kindlate tähtaegadeta, et igasugune hariduslik töö täiesti wõimatuks otutub. Kurju, loenguid jne. saab pidada ainult hilja õhtul ehk õösel, kuid ka teegi aeg on pererahwa kätutuses, ei lubata lahkuda majast ilma erilise loata.

Kuid siiski on majateenijate ametiühing korraldanud rohkem loenguid, kui teised ühingud, ja majateenijate loenguid on toetanud juur kuulajaskond. Rahjuks peab ainult ütlemata, et neid loenguid on korraldatud juhulikult ilma kindla kawata ja järjekindluseta. Kuid just siin peaks juhatusel selged olema sihid ja eesmärgid ja teed, mis sinna wiitwad ja mitte huupi tegutsutama. Suusõnalist kaswatustööd üllbe ja majateenijate seas eriti, tahtab wastawate inimjõudude ja ajapuudus, siin peaks rohkem kasutatama trükitõna igasuguse kirjanduse näol. Trükitõna tähtjust on töölisklassi tegelased juba ammu, ammu ära tunnud, ja mitte asjata ei olnud sotsialistide ja wabameelsete üheks esimeseks nõudmiseks — trükitõna wabadus. Järjekindlus loengute korraldamisel ja walitud kirjandus annamad kindlasti tagajärgi majateenijate arendamisel. Rahjuks ei saa majateenijatele tellida postiteel Ametiühingute Refliidu häälekandjat „Töölise Häält“, nii kui seda teewad ametiühingud wäljamaal ja ka meil Tallinnas, sest posti mõtab harilikult wastu pererahwas ja teenija post wõib härraste lauale „ummeda“. Kuid siin peaks mõni teine tee leitama.

Kolmas põhikirjas määratud ülesanne on liigete ainelise koetamine. See on ala, mis meie majateenijatel peaaegu täiesti teostamata, kui mitte lugeda paari-kolme toetust furnud liigete matmiseks ja juhatusel alalist hoolitust majateenijate kodu eest nii raha koetamise kui muuga, kus töötud tööd otfides ja wamad puhates peatada wõitwad. Teiste maade ametiühingud, kus palju rohkem liitmeid ja need ka muudu palju tugewamad, on just liigete koetamises waga kaugele mindud ja täiesti õigusega. Meie teame waga hästi,

et iga inimene, ka needki, kes ainult kümme senti kuus maksavad, kui neid ametiühingusse kutjutakse, küsivad: „Mis ma sealt saan?“ Ja kui väljamaal ametiühingud annavad toetusi haiguse, surma, töötuleku jne. puhul hoolimata riiklikult maksimatest finantsseadustest, mille põhjal tööliste ühgi toetusi saavad, jeda enam peaks meie ametiühingud abiandmise küsimusi tõsiselt kaaluma ja ka läbiviima. Muudugi, peab siin tingimata liigete maksu tõstma, ilma rahata ei piisi ükski organisatsioon teguivõimelisena

delt liiga fitjas, jelleks, et täita oma ülesannet nii kuidas jeda näha tahaks. Ka koduforda mõiks muuta. Suuremate ruumide joetamine ei olene veel ainultki majateenijate ametiühingu juhatuse heast tahtmisest, vaid eestkätt majaomanikkudest, kes „Rodule“ ei taha anda ruume. Et siin edespäi mingijugust vastutulekut ette pole näha, on ainuke tee, ise omale maja osta. Mida varem jeda tehakse, jeda parem.

Majateenijail on hull väga tähtsaid ja hädavajaliki ülesandeid, mille teostamisele

Organiseerimatu tööline toetab kapitalisti.

ja ei harju ka inimesed ühte hoidma ja tohustusi kandma. Ünelise toetuse maksmapanemijega kasvatame meie ka kaudselt ühistunnet, klassiteadmist. Abiandmise kord tuleb jarnaselt määrata, et toetusi saavad need, kes jeda tõesti vajavad. Selleks mõib kasutada väljamaa ametiühingute kogemusi ja juhtnööre, kohandades meie oludele vastavaks. Peatan veel kord majateenijate kodujuures. Rasklemata on see ajutus majateenijatel hädatarviline. Kuid ta on ruumi-

asuma peab, jatkates juba algatud tööd. Need ülesanded näivad algul väga rasked ja teostamatud olevat, kuid see on ekslik arvamine. Kui majateenijad tulevad meelde, kui palju neid on (jms Zoonase kõne majateenijatele), siis selgub, et midagi ei ole teostatamatu, kui ainult tõik kuni viimajeni ühte hoiavad ja oma ametiühingusse tulevad. Kui majateenijad kindlasti tahavad seiskorda parandada, siis parandavad nad jeda ka, jelles ei ole kahtlust. R. T.

Muljeid T. Rahatöoliste Ametiühingu peakoosolekust.

Kurb kassa läbikäik.

Tallinna Rahatöoliste Ametiühingu korraline aastapeakoosolek oli 16. meebr. 1930. a. o.-ü. „Töoliste Majas“ Waksali p. 8-a. Ragu juhatuse aruandest selgus, on ühijuses olnud

1929. a. algul 200 liiget; aasta jooksul on liikmeks astunud 43 rahatöolist, kuid aasta lõpuks on diguslikke liikmeid järgi jäänud waewalt 100 ümber. Kõik teised on välja

langenud liikmemaksu mittemaksjate pärast ja mis selle põhjusel, see on juhatusele teadmata.

Kiüll aga avaldatakse arvamisi ja tunakse tõendusi, et juuremates tööstustes ühijuse liikmete, kui aktiivsemate tööliste kasude eest väljaastujate inimeste peale õige kahtlustatavalt waadatakse ja neist kasutatakse esimeisel võimalusel lahti saada.

Ka selgub, et juuremates naha- ning saapavabrikutes puuduvad täielikult tööliste wanemad ja avaldatakse imestust, et tööinspektatsioon selleks sugugi jamma pole astunud, et needki teaduse õjad täitmisel oleks leidnud, mis meil maksivad.

Keskliidu esitaja Must teatab, et Keskliit on saatnud mitu korda kirja kiüll protestide kiüll märgukirjade näol, kuid kiiski hoolimata sellest pole mitte midagi kätte saadud.

Edasi ajutakse ühijuse rahalist teisu kaema. Selgub, et ühijusel olnud mitmesuguseid fiskeitulekuid aasta jooksul fr. 693,66. Väljaminekuid aga fr. 768,04; aasta algul olnud kasjas raha fr. 84,12, aasta lõpuks jäänud kasjasse fr. 9,74. Nasta kasja kurb läbikäik finnitati jeega tasakaalus 777 fr. 78 jenti.

Waranduse jeis finnitati tasakaalus 585 fr. 30 jenti, sellest wõdrast wara 42 fr. 30 j., mis on ühijus aasta wahetusel wõlgu jäänud isikutele ja ühijustele.

Gelarwe mõeti wastu tasakaalus 354 fr. juures.

Juhatus waliti 7-liikmeline, neis 3 endist ja 4 uut. Revisjonikomisjon waliti 5 liiget. Seega oli päewakorra tähtsam oja läbi.

Tehtinud küsimuste all arutati küsimusi mis teha, et eriti kingseppa surmawast orjuest wabastada?

Streikimiseks pole jõudu, ühijus on liig wäijearwuline. Teiseks — tööd on wähe ehk kogunisti sugugi. Sulguwad ringi töötajasepad, kes iiksteije wõidu odawamalt tööle pakuwad ja töödandjad aina naerawad — nende äri õitjeb.

Weel avaldatakse mõtet — kooperatiive ajutada, et sel teel kätte saada termet töö wäärtust. Üsi on ilus, kuid et selleks puuduwad võimalused, jääb küsimus lahiteks ja nii lõpebki koosolek.

Üldine mulje: Kingseppadel puudub ühistunne ja jeda ühistunnet aitawad häwitada kroonumiin ja pikad tööpäewad.

Maalritööliste oskuskursused lõppenud.

Tarkust „maalritel“ enam kui tarwis.

Tallinna Maalritööliste ametiühing korraldas oma liihitejel elueal teist korda oma ametalalist oskuskursumt joonistuses, filid- ja laemaalimises, puufiidame wärwimises, marmori järelatmamiises ja kuldamiises. Mõõdunud aastal oli kursustele iilesannud 27, nendest lõpetasid 7. Käesolewal aastal oli iilesandjaid 15, lõpetajaid 7. Kursused kestsid kummagil korral nelid kiind — kolm õhtut nädalas. Õpetajateks olid wilmunud eriliste teadmistega maalrid. Kursuste õppemaks oli määratud õige madal — esimesel kursusel 6 krooni ja teisel 7 krooni, liikmetel 5 fr. Maks wõis olla nii madal ainult selle tõttu et ühing jai haridusministeeriumilt kummagil korral toetust à 200 krooni. Ühingu juhatus oli arwamisel, et kõik Tallinna maalrid kasutawad juhust ja tulewad omi teadmisi täiendama, jelt meie maalritööliste oskuse

tasapind on äärmiselt madal. Ei teata sellest tööst ka kõige algelisemaid asju. Eriti oleks tarwis õpetust noorematele, aga nagu näha, arwawad nad endid kõik headeks meistriteks, kellel on teadmisi enam kui tarwis. Sellest ka tingitud kursustest wäike õjawõtjate arw.

Tuleb aina kahetseda, et jarnast head algatust ei kasutatud. Küsitaw on, kas neid kursusi edaspidi weel jatkatakse? Et töödandjad nüüdisajal tööhankijalt muud ei tea nõuda, kui et töö odaw oleks, siis ei piüia ka keegi oma ametisse jüweneda, waid lastakse káia nii kuidas juhtub. On maalritööde hankijaid, kes ei jaa aru kuidas õieti asetatud tapetidel lilled ja joonistused, puufiidude wärwimisest ja marmori järelatmamiisest et maksa teha huttugi.

Liikmemaks on ametiühingu alusmüüriks.

Ametiühinglane! oled ja korralikult tajunud oma liikmemaksu? Kui ei, siis tee seda kohe!

Üleriikliku Majateenijate Ametiühingu 1929 a. aruanne.

	Saadud Väljaantud	
1. Sisjastumise maksu	18	25
Liikmemaksu	126	50
Annetusid	3	50
Pidudest	67	21
2. Organiseerimiskuludeks (pea- ja kõnekoosolekud, trükitööd, ruumide taju jne.)	51	03
Liigete toetusjeks	34	07
	Rokku	215 46 85 10
1929. a. ülejääb	—	130 36
	Tajakaal	215 46 215 46

„Majateenijate Kodu“ aruanne.

	Saadud Väljaantud	
1. a) Toetust jotsiaalministeeriumilt ja linnavalitsuselt	2150	—
b) Kodukasutajailt	290	40
2. a) Majandusl. kulud:		
üüri	300	—
kütte	74	75
valgustus	13	31
		388 06
b) Mitmejagusteks kuludeks (ruumide otsemise kuulutusjed, linade pesemine, palvekirjadele tempel margid jne.)	39	53
d) Kodukasutajatele tagasi maksetud	4	—
	Rokku	2440 40 431 59
ülejääb	—	2008 81
	Tajakaal	2440 40 2440 40

Üleriikliku Majateenijate Ametiühingu warandusline seis 31. detsembril 1929. a.

Aktiiva.	
Raha kasjas	84 64
Zooswal arvel Tallinna linnapangas	3376 01
Põhikirja järel	6 25
Liikumata warandust	830 71
Passiiva.	
Zagawarakapitali	1474 48
Liikuma waranduse kapitali	169 29
Majat. Kodu kapitali	2653 94
	Bilanss 4297 71 4297 71

Üleriikliku Majateenijate Ametiühingu 1930 aasta eelarwe.

Saab:	
Sisjastumise maksu	20 —
Liikmemaksu	150 —
Pidudest	60 —
Mitmejaguseid	10 —
Kodukasutajailt	360 —
Toetust	1500 —
Annab:	
üüri	kuludeks 1800 —
Kütte	160 —
Valgustuse	50 —
Organiseerimis	60 —
Mitmejagust.	30 —
	Bilanss 2100 — 2100 —

Teateid ametiühingutest.

Tartu Trükitööliste Ühing 1930 a.

Tartu Trükitööliste Ühing pidas oma korralise aastakoosoleku 14. veebruaril s. a. koosolekust osavõtt wäike. Zuhatusje aruandest selgub, et on tegeletud peamiselt jookswate asjade korraldamisega, juuremate ettewõtete läbiwiimiseks on jõud efsialgu nõrk. Wiimete arw näitas aasta lõpul wäikest langust. Zuhatusje waliti: M. Wsfor, G. Lind, M. Stamberg, G. Naamat ja G. Pruks. Kultuurtoimkonda waliti M. Lomberg, W. Bertels ja J. Jääger. Efsindajaks Tartu Töölisühingute Reshliitu M. Wsfor, G. Lodi ja M.

Stamberg. Naamatufogu hoidjaks waliti W. Bertels. Rewisjonikomisjonini waliti W. Blum, W. Bloom ja M. Ruusik.

Tartu Puutööliste Ühing täesolewal aastal.

Tartu Puutööliste Ühingu täesolewa aasta tegevuskawa kinnitati hiljuti peetud aasta üldkoosolekul. Wastawalt praeguse olukorra hingematwale raskusele, ei jaagi töölisühingu tegevus filmipaistwalt tugew olla. Sellest tingituna ei taotle ka tegevuskawa ei tea kuni juuri sihte. Üheks tähtsamaks ülesandeks

jääb muudugi organiseerimine — uute liikmete juurevõitmine ja vanade sidumine ühinguga. Teatavasti kannatavad kõik ühingud liig juure liikmete koosseisr vaheldumise all. Sellane liikuv koosseis ei joudusta süstemaatilist tööd ei ühel ega teisel alal. Ühingu majandusliku seisukorra parandamiseks on julge kavatjus toime panna ja läbi viia loterii, see oleks aasta lõpupoole. Liikmete omavahelise läbikäimise tihendamiseks aasta jooksul korraldatakse teatud arv traditsioonilisi pidusid, nagu sügise, talve, vashla-aastapäeva jne. Samuti aastast pidada enam kui üks üldkoosolek, just ainet käsitamiseks leidub igatord, kui selleks tarvidus on.

Räesoleva aasta liikmemaiks on 50 senti kuus, sisseastumismaks 1 kroon. 50 sendist peab jatkuma teisforanide liikmemaikudest ruumide üüriks, „Töölise Gääle“ tellimiseks, streigi ja lõõpuuduse kasjade ajutamise fondideks jne. Igatahes pärijelt keeruline matemaatika. Siiski leidub veel ühinguid, kes elavad 10-jendilise kuumakajuga.

Juhatusse waliti J. Erik, D. Gish, M. Koms, M. Nadel, G. Norman, J. Meos ja M. Stein.

Kultuurtoimkonda waliti J. Erik, M. Korol, K. Lanni, M. Lentz ja M. Selli. Matusektoimkonda waliti: M. Keskel, M. Koms ja J. Palm. Esindajaks Tartu Tööliseühingute Keskkliitu B. Karin ja M. Stein. Newisjoni-komisjoni waliti B. Karin, J. Pöder, J. Selli. Ühingu kantseleitunnid on teisipäewiti kell 7—9 õhtul.

Tartu Metallitöölise Ühingu

aasta-üldkoosolek peetakse ära 23. märtsil kell 10 hommikul.

Tartu Puutöölise Ühingu üldkoosolek

peetakse ära 30. märtsil kell 10 hommikul. Päewakorras peamiselt jookswaid asju. Kõigi liikmete osawõtt tarwilik.

Erikutseid ei saadeta.

JUHATUS.

Tartu Wabatöölise Ühing 13 aastane.

Pühapäewal, 30. märtsil mõib Tartu Wabatöölise Ühing tagasi waadata oma 13. aastase tegewuse peale. Selleks päewaks korraldab ühing liikmeile wastawa kooswiibimise.

Rahwuswahelise Ametiühingulise Liidu järjekorraline kongress.

R. A. Liidu juhatus awaldas ametlikult Liidu Kopenhageni kongressi päewakorra, mis on järgmine:

1. Esimehe awanistkõne ja terwitused.
2. Mandaatkomisjoni ja teiste komisjonide walimine.
3. Juhatusse aruanne, kassa aruanne ja rewisjonikomisjoni aruanne. Aruandja Joh. Sasfenbach.
4. Rahwuswahelise Ametiühingulise Liidu majandusprogramm. Aruandja Theodor Leipart.
5. R. A. L. sotsiaal-politiiline programm. Aruandja Cornelius Mertens.
6. Wäewähendus ja rahuleping. Aruandja Léon Jonhauz.
7. Ametiühinguline liikumine mitte-demokraatlistes maades. Aruandja Arwid Thorberg.
8. Sissetulnud ettepanekute otustamine.
9. Walimised.
10. Järgmise kongressi koha kindlaksmääramine.

Tallinna Metallitööl. Ametiühingu 1930. a. peakoosolek

peetakse pühapäewal, 23. märtsil 1930. a. kell 11 enne lõunat „Tööliskodus“, V. Pärnu m. 31—4. Kõikide ühingu liigete ilmumine tarwilik.

Wastutaw toimetaja J. Piiskar.

Kirjastuse o.ü. „Läht“ trükk, Tallinnas, W. Pärnu mnt. 31.

Wäljaandja G. Tööliseühingute Keskkliit.

Igäuks kes tahab lugeda tõsist ja
väärtuslise sisugä ajalehte,
tellib endale päevalehe

„Rahva Sõna“

„Rahva Sõna“ on moodsamini toime-
tatud ajaleht, sisult alati huvitav ja
värske.

Kirjeldused ja juhtkirjad kõige laiema rahva-
kihi huvidekohased.

Pilte üle maailma igalt poolt.

Romaane parematelt kirjanikkudelt, põnevaid ja
huviküllaseid.

Kirjasaatjad välismail kõigis suuremates linna-
des ja kodumaal igalpool üle maa.

Tellimise hlnud odavam kui ühelgi teisel päevalehel:

1 kuu postiga	1 krooni	25 senti
2 „ „	2 „	50 „
3 „ „	3 „	50 „
6 „ „	6 „	75 „
12 „ „	13 „	— „

„Rahva Sõna“ II väljaanne

ilmub päevaleht „RAHVA SÕNA“ kõrval 2 korda
nädalas, igal kesknädalal ja laupäeval, missugune
tellides eriti odawahinnaline:

1 kuu postiga	40 senti.
2 „ „	80 „
3 „ „	1 kroon 20 senti.
6 „ „	2 „ 25 „
12 „ „	4 „ 50 „

**Tellimisi võtavad vastu kõik posti-
asutused ja oma tellim. vastuvõtjad**

Töölised omandage töölikirjandust!

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu kirjastusel on ilmunud raamatud:

- E. Joonas, **Ametiühinguline liikumine meil ja välismaal**
hind 10 senti.
- E. Joonas, **Ametiühingud, nende ülesanded ja võitlus-
vahendid** — hind 50 senti.
- J. Klesment, **Tööliste palgaolude korraldamine seadus-
andlisel teel.**
„Tööliste Hää!“ 1928 aastakäik — hind 75 senti.
„Tööliste Hää!“ 1929 aastakäik — hind 75 senti.

Eestimaa Töölisühingute Keskliidul ladus olemas järg-
mised Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu kirjastusel
ilmunud raamatud:

- C. Mertens, **Die Gewerkschaftsbewegung in Belgien.**
Walter M. Citrine, **Die Gewerkschaftsbewegung Gross-
britanniens.**
- Joh. Sassenbach, **Fünfundzwanzig Jahre Internationale
Gewerkschaftsbewegung.**
- Sigrid Hanson, **Die Gewerkschaftsbewegung in Schweden**
Richard Seidel, **Die Gewerkschaftsbewegung in Deutsch-
land.**
- Fünftes Jahrbuch des Internationalen Gewerkschafts-
bundes 1927.**
- Tätigkeitsbericht des Internationalen Gewerkschafts-
bundes über die Jahre 1924, 1925 und 1926.**
- Protokoll des IV. Ordentlichen Kongresses des Inter-
nationalen Gewerkschaftsbundes.**
- Internationale Gewerkschaftliche Arbeiterinnen-
konferents.**
- „**Nie wieder Krieg**“! (Ei iial enam sõda!) — hind 1 kroon.
(Mõned eks. veel laos olemas.

Raamatuid võib tellida aadressil: Tallinn, V. Pärnu m. 31—4.